

СТОПАНСКА КОРЕСПОНДЕНЦИЯ МЕЖДУ ПРЕДСТАВИТЕЛИТЕ НА РОДА РУСОВИЧ ОТ АРБАНАСИ В ПЕРИОДА ЯНУАРИ – МАРТ 1868 Г.

Веселин ГОРАНЧЕВ

Abstract: *This publication presents information about the economic activity from the beginning of 1868 of a part of the representatives of the Third Generation of the Rusovich family from Arbanassi - the brothers Konstantin, Cyril and Atanas. The publication is based on nine Greek-language letters: seven by Konstantin Rusovich to Cyril Rusovich and two by Atanas Rusovich to Cyril Rusovich. The presented information testifies that the Rusovich brothers, following the economic model of the era, also known by the activity of a number of businessmen from the National Revival, work in a partnership based on family ties. The subject of their business activity and the names of their partners are presented.*

Key words: *Arbanassi, National Revival, Rusovich, fund 963K, Greek-language documents, business activities, trade*

JEL: N73, N93

Документите, на базата на които е разработена посочената тема, са част от Фонд 963К – Търговска къща „Братя Русович“ – село Арбанаси, който се съхранява в ДА – Велико Търново.

Достигналите до наши дни исторически извори от архива на рода Русович, макар и фрагментарни, обхващат обширен период от време – почти целия XIX и първите десетилетия на XX в. Те предоставят възможност да се проследи историята и стопанската дейност на фамилията като цяло, но не позволяват да се проследят тези процеси в конкретен, по-кратък отрязък от време. Едно от малкото изключения в това отношение е времето от средата на януари до края на първата седмица на март 1868 г. От този период са запазени 10 документа, от които 9 по същество са писма със стопанска насоченост между представители на рода. Изготвени са на гръцки език. Тяхната хронологична последователност е следната:

- писмо от Константин Димитров Русович до Кирил Димитров Русович от 16 януари 1868 г.¹;

¹ Държавен архив – В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 1, 2 гръб.

- писмо от Константин Димитров Русович до Кирил Димитров Русович от 7 февруари 1868 г.²;
- писмо от Константин Димитров Русович до Кирил Димитров Русович от 12 февруари 1868 г.³;
- писмо от Константин Димитров Русович до Кирил Димитров Русович от 20 февруари 1868 г.⁴;
- писмо от Константин Димитров Русович до Кирил Димитров Русович от 21 февруари 1868 г.⁵;
- писмо от Атанас Димитров Русович до Кирил Димитров Русович от 22 февруари 1868 г.⁶;
- писмо от Константин Димитров Русович до Кирил Димитров Русович от 29 февруари 1868 г.⁷;
- писмо от Атанас Димитров Русович до Кирил Димитров Русович от 5 март 1868 г.⁸;
- писмо от Константин Димитров Русович до Кирил Димитров Русович от 7 март 1868 г.⁹.

Посочените лица са представители от третото поколение на рода Русович. Основоположник на фамилията е Руси Николау. Неговият произход е от Трявна или околните села. Установява се в Арбанаси, където създава семейство преди 1798 г. Първоначално Руси Николау е занаятчия и упражнява терзийския занаят. Документите от фонд 963 К дават основания да допуснем, че той прави опити да разшири своята дейност, като се насочва и към осъществяване на търговия. В реализирането на своите стопански контакти използва финансови инструменти, а при решаването на финансово-стопански спорове със партньорите си се обръща към съществуващите съдебни институции. Документите от посочения фонд дават основание да допуснем и, че в стопанските си инициативи Руси Николау включва и членове на семейството, които са представители на следващото поколение. Откриваме неговото име в качеството му на свидетел сред имената на първенците на Арбанаси, върху документи, издавани от Търновската митрополия, засягащи местната православна общност (Goranchev, 2017, p. 193-206).

² ДА – В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 3, 3 гръб.

³ ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 4, 4 гръб.

⁴ ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 7, 7 гръб.

⁵ ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 5, 5 гръб и 6 гръб.

⁶ ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 17, л. 3, 3 гръб, 4 гръб.

⁷ ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 8, 8 гръб и 9 гръб.

⁸ ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 17, л. 1, 1 гръб, 2, 2 гръб

⁹ ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 10, 10 гръб и 11 гръб.

В семейството на Руси Николау се раждат няколко деца, от които поне един син. Неговото име е Димитър (Goranchev, 2017, pp. 199-205, Goranchev, 2018, pp. 14-17). Той е баща на посочените по-горе Константин Русович, Кирил Русович и Атанас Русович (Goranchev, 2018, pp. 17-25). Константин, Кирил и Атанас започват своята стопанска дейност като занаятчии. Неизвестно откога до 1852 г. Константин и Кирил работят в съдружие с починалия през същата година техен съселянин – х. Панайот х. Атанасиу. Преди 1853 г. Константин Русович се установява в Букурещ. Там отваря кантора и развива стопанска дейност. През март 1853 г. настоятелите на взаимното училище в Арбанаси се обръщат към него с молба да стане епитроп на учебното заведение и да събира от живеещите в Букурещ арбанасчани средства за неговата издръжка. Този факт, макар и по косвен начин, дава основание да приемем, че по същото време Константин Русович развива успешна стопанска дейност и се е утвърдил като един от най-уважаваните арбанасчани в Букурещ (Goranchev, 2017a, p. 331).

Кирил Русович и Атанас Русович остават в Арбанаси. По времето на султан Абдул Азис (1861 – 1876) А. Русович се сдобива с брат за практикуване на международна търговия (Kostov, 1959, p. 28).

Документи от цитирания фонд свидетелстват, че през 60-те години на XIX в. Кирил Русович разполага със свободни капитали, които отпуска под формата на кредити. Налице са основания да допуснем, че по това време е съсобственик на казан за варене на ракия в Плевен. Неизвестно кога той изгражда такова съоръжение и в днешния гр. Бяла, Русенско (Goranchev, 2017a, p. 331).

Писмата на представителите на фамилията от посочения по-горе период свидетелстват, че те поддържат постоянна кореспонденция, по-голямата част от която за съжаление не е съхранена. Запазените документи съдържат предимно информация както за стопанската дейност, която осъществяват съвместно, така – и за изградена от тях структура. Водеща роля в тази структура има установилият се в Букурещ Константин Русович. От една страна неговите писма до Кирил Русович могат да бъдат определени като предоставяне на информация за търговската конюнктура в града, цените на стоките, артикулите, които е продал и цената, на която са реализирани продажбите: *„Относно кожешите палта [шубите] продажбите спряха, но вчера продадох един колет [вързоп, денк] с агнешки кожи от За[а]ра¹⁰, хубави по 20½ гр. в брой и имаме още 450 агнешки кожи от Узунджово и 99 от Лофча¹¹ неограничени [цели]. Зайците¹² от Лайтциг още не са ни прис-*

¹⁰ Днес град Стара Загора.

¹¹ Ловеч.

¹² Вероятно става дума за заешки кожи.

тигна̀ли. Но и Вие не ми изпратихте толкова, колкото имате от малките зайци¹³, понеже през тези дни имаше липса на пазара ни от този вид [стока]. Имаше надежда да се продадат обезателно и така да е. От басмата на големите цветя още нищо не съм продал. От медта имаме неограничено [количество] 16 тамала¹⁴ и до [около] триста оки на топове, продаваме оката за около 12 гр. Бамя̀та не се харчи, както и анасонът.” (Εἰς τὰ γουναρικὰ αἰ πωλήσις Ἐπαυταν, πλὴν χθὲς Ἐπώλησα ἓνα κολέτον μ’ ἀρνιοκόγ. τῆς Ζάρας καλαῖς μὲ 20½ γρ. τοῖς μετρητοῖς καὶ ἔχωμεν ἔτι 450 ἀρνιοκόγ. τῆς οὐζουντζῖοβας καὶ 99 τῆς Λόφτζεας ἀπόληταις, οἱ λαγοὶ ἀπὸ Λειψίαν εἰς ἔτι δὲν μας ἔφθασαν. ἀλλ’ οὔτε ὑμεῖς δὲν μοι Ἐστείλαται τοὺς ὄσους λαγοὺς μῖκρους ἔχεται δι’ ὅτι εἰς τὴν καταυτὰς εἰλείψιν ὑπῆρχεν εἰς τὴν ἀγωράν μας τὸ αὐτὸ εἶδος. ἦτον ἐλπὶς ν’ Ἐκποιηθοῦν καὶ ἔστω. Ἀπὸ τὰ τζίτια τῶν μεγάλων λουλουδιῶν εἰς ἔτι τίποτε δὲν Ἐπώλησα. Ἀπὸ τὸν χαλκὸν Ἐχωμαι Ἀπόλητον 16: τὰμαλας καὶ Ἐως τριακόσιες οκ. Κύκλους πωλοῦμαι τὴν ὀκῶν γύρου εἰς τὰ 12 γρ. τὰ μπάμια δὲν Ἐξοδεύονται, τόσον καὶ τὰ γλυκάνισα.)¹⁵, „От медта ми останаха само до [около] 300 оки [на] топове. От агнешките кожи, стана месец откакто не съм продал, както и от другите кожени палта [шуби], затова нито една агнешка кожа не е искана от Вас. Петте чувала със свинска четина продадох в броѝ [по] 22 ½ гр. Дадох и коприната всичката за гр. 170 на разсрочено плащане 2/3. Получих и 30-те агнешки кожи, хубава стока, но купувачи никак не се появяват” („ἀπὸ τὸν χαλκὸν μοι Ἐμειναν μόνον Ἐως 300 οκ. Κύκλος. ἀπὸ τῶν ἀρνιοκάγ. ἔγινε μῆνας ὅποῦ δὲν Ἐπώλησα τόσον καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλον γουναρικῶν διὸ ἀρνιοκόγ. οὔτε μία δὲν σᾶς Χρειαῖζονται. τα 5 Σακ. μὲ Χοιρότριχα καὶ Ἐπώλησα τοῖς μετρητοῖς 22 ½ γρ. Ἐδῶσα καὶ το Μετάξη ὄλον με γρ. 170 με διορία τα 2/3. Ἐλαβон και τᾶς 30 ἀρνιοκογ. πρᾶγμα καλλὸν πλὴν ἀγωρασταῖ οὐδὲ ὄλως δὲν φέρονται)”, „От първи март на настоящия месец [до днес], когато пиша настоящото си [писмо], тоест от седем дни целият ми оборот и продажби, които [направих] са за четиристотин гроша.” („ἀπὸ τὴν πρώτην Μαρτίου τοῦ παρόντος μηνος γράφοντας καὶ τὴν παροῦσάν μου, δηλαδή ἀπὸ Ἐπτὰ ἡμέρας καὶ ἐδώ. ὄλος μου ὁ γῦρος καὶ πωλήσις Ἐκαμον δια τετρακόσια γρόσια.”)¹⁶, „Ето, отбелязвам Ви цените на следн[ите] стоки тук: Памук пуфин¹⁷ с намалена стойност от Серес, чист – гр. 5 30/40 оката, Воценици [свеци] с 3 месеца срок [разсрочено плащане] – 18 ¼, Анасон в

¹³ Вероятно се имат предвид малки заешки кожи.

¹⁴ Вероятно от турската дума *damalı*, със значение на нещо с правоъгълна форма. Вероятно в случая със значение на лист.

¹⁵ ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 1.

¹⁶ ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 10 гръб.

¹⁷ Дума с неустановено значение.

брой – 2 ¼, Тзеам сакази¹⁸ - 1 ¾, Ориз генуезки, хубав – 18 ½, Захар френска, едра – 3 15/40, Конци английски № 8/16/8/24 по гр. 48 до 54 пакетът, басма от Токал [на] малки цветя, хубава стока гр. 28 ...¹⁹ тона ” („ιδού σᾶς Σημειώνω τὰς τιμᾶς τῶν ἀκολούθ. πραγματειῶν ἐνταῦθα τα Βαμβάκια ποῦφιν ξεπεσμένα τῶν Σερρῶν παστρικά γρ. 5: 30/40 ἢ οκὰ τα ἀγιοκέρια με 3/μῆν. διορία 18 ¼ τα γλυκάνισα τοῖς μετρητοῖς 2 ¼ τό τζέαμ Σακάζη 1 ¾ Ριζία Γέννοβας τό καλὸν 18½ Ζάκχαρις γαλλίας Κεφάλαια 3: 15/40 Νήματα Αγγ[γ]λίας № 8/16/8/24 ἀπό γρ. 48 ἕως 54 τό πάκετ[ο]ν τὰ τζίτια τοκατίν μικρὰ Λουλούδια καλὸν πρᾶγμα γρ. 28 ...²⁰ κιουλ. ”)²¹, „Ето цените днес на пазара ни: Восък (свеиц) с 3 месеца [разсрочено плащане] – 18 ¼ оката, Памук пуфа²² от Серес с 3 месеца [разсрочено плащане] – 6, Памук от града²³ - 5¼, Анасон от Узунджово – 2: 25/40, Анасон от Цариград – 2: 10, Басма от Токал хубава [1] тон – 260” („ιδού αἱ τιμαὶ τὴν Σήμερον εἰς τὴν ἀγοράν μας Κηρί (αγιοκηρί) με 3/μην. 18¼ ἢ οκᾶ Βαμβάκη ποῦφα Σερρῶν 3/μην. 6 Βαμβάκη εἰς πόλεως 5¼ Γλυκάνισα οὔζουντζιόβας 2:25/40 Γλυκάνισα Κωνσταντ/πόλες 2: 10 Τζίτια τοκατίν καλλὰ ὀκιουλτζ 260”)²⁴ и др.

От друга страна писмата на Константин Русович предоставят информация какви стоки трябва да бъдат закупени и доставени в Букурещ: „Ако видите, че е добре за кожите кожи, понеже тук могат да се продадат и по 10 цванца чифта, но подобни да са като тези 142-те големи, здрави (цели), [от които] тежеше едната 1, 350/400, [а пък] 48-те кожи бяха 92 оки.” („ἂν ἴδῃτε ὅτι εἶναι καλλόν διὰ τα Τραγωδέρματα καθ’ ὅτι ἐνταῦθα ἤμποροῦν να πωληθοῦν καί με 10 Σφατζίχα τό Ζευγάρη πλήν ἀπαραλάκτα ν’ ἦναι ὡς αὐτά τα 142 μεγάλα γερὰ (ἄκοπα) ζυγύζε τό ἔν 1, 350/400 τα 48 Δέρματα ἦτον 92: ок.”)²⁵, „Затова Ви казвам ако намерите стока хубава, голяма, чиста (без фира), да тежат 50 парчета [между] 92 ½ и 94 оки, тоест едното парче 1: 350/400 и 9 парчета за 1 турска лира, можете да предвидите и три хиляди парчета.” („διό σᾶς λέγω ἂν Εὔρηται πρᾶγμα καλλόν μεγάλον παστρικὸν (χωρίς ψουφάδεια) νὰ ζυγίζουν τὰ 50 Κομάτια ок. 92 ½ και 94: δηλαδή τό ἔν κομάτι 1: 350/400 καί με μίαν λίραν турκική 9 κομάτια, δύνασθαι νὰ προβλέψετε καί τρεῖς χιλιάδες κομάτια.”)²⁶

¹⁸ Вероятно от турски – çam sakızı със значение борова смола.

¹⁹ Увреден текст.

²⁰ Увреден текст.

²¹ ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 8 гръб.

²² Дума с неустановен смисъл.

²³ Вероятно се има предвид Цариград.

²⁴ ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 10 гръб.

²⁵ ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 5 гръб.

²⁶ ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 8.

Често Константин Русович дава наставления и по какъв начин тези стоки да бъдат доставени: „За басмата от Токат²⁷ пишете на Х. Мойсей да ми изпрати колкото е възможно по-бързо чрез господин Станов [в] Гюргево” („διά τζίτια τοκατίν γράψετε τω Χ. Μουσεῖ να μοῦ προφτάσῃ ὅσον τό ὀριγωρότερον μέσον кур Станоφ γιουργέβο”)²⁸, „Κοзи κοзи ако купите ги изпрацайте оттам както е най-изгодно, или чрез [намирация се в] Олтеница господин Атан[асис] Г. Аврамов, или чрез [намирация се в] Гюргево господин Атан[асис] Станов.” („Τραγωδέματα ἄν ἀγοράσεται τά στέλνεται μέσον ἐκεῖθεν ὅπως Συμφερότερον εἶναι. καθώς μέσον ὀλέλνιτζας кур. Αθαν. Γ. Αβρααμόβ ἤ μέσον γιουργέβ[ο]ν кур. Αθαν. Στανόφ”²⁹), „...и ако се случи да купите колкото е възможно по-изгодно ги изпратете за Олтеница³⁰ до Атанасис Авраамов или за Гюргево[о] [до] Атан[асис] Станов.” („...καί ἄν τυχῆν ἡγοράσεται τά στέλετε διά ὀλέλνιτζαν προς Αθανάσην Αβραάμοφ, ἤ δια Γιουργεβ. αθαν. Στανόφ”)³¹.

Кирил Русович осъществява пътувания, както в българските земи, така и в пределите на Османската империя. От документите, съхранявани във фонд 963К разбираме, че през периода януари – март 1868 г. последователно се намира в следните селища: на 15 февруари – в Русе³², на 21 и 22 февруари – в Русе³³, на 24 февруари в – Хърсово³⁴, на 6³⁵ и 7³⁶ март в Цариград, на неизвестна дата посещава Бяла (вероятно Русенско)³⁷.

Атанас Русович е установен основно в Арбанаси и е ангажиран с осигуряването на суровини и стоки от българските земи. Това е видно от двете запазени негови писма до Кирил Русович, които можем да определим като доклад до неговия брат за извършената дейност по реализирането на доставки. В първото (от 22 февруари) е написано следното: „Нашият Петрос дойде във вторник и ни изпрати още шест товара и предстои да ни изпрати още 1½ товар. Прочее правя сметката до 2350 оки, [които] сме купили. Прочее ще се погрижим и да Ви я направим 2500 оки и дано [успеем]. В понеделник възнамерявам да изпратя

²⁷ Град в северна Турция.

²⁸ ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 5 гръб.

²⁹ ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 10 гръб.

³⁰ Град в Румъния. Намира се на северния бряг на река Дунав, срещу българския град Тутракан.

³¹ ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 8 гръб.

³² ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 3 гръб, 4 гръб.

³³ ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 8.

³⁴ ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 8.

³⁵ ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 8, 9 гръб, а.е. 17, л. 4 гръб.

³⁶ ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 10.

³⁷ ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 17, л. 3.

нашия Петрос в Севлиево и Лофча³⁸ за да вземе онова, което е събрано, защото Христо ми казва, че в Лофча и двамата са направили до 50 оки, но казва да отиде един от нас за да я вземем и да им дадем документите.” („Ὁ Πέτρος μας τὴν τρίτη ἦλθεν καὶ μας ἔστηλεν ἀκομὴ 6: φορτοματὰ καὶ εἶναι νὰ μας ἔλθει ἀκομὴ 1:1/2 φορτομα λοιπὸν κάνο λο[γαριας]μὸν εἰς 2 350 οκ[αδες] ἔχομε ἠγορασμενῆ. λοιπὸν θὰ φροντησομε κ’ σας τὴν κάνουμε 2 500 οκ[αδες] καὶ ἀμποτες. τὴν Δευτέρα Σκοπεβου νὰ στήλω τὸν Πέτρον μας δια Συβληοβон καὶ λοφτζια δια νὰ Συνάξῃ καὶ ἐκεὶ ὅσον ἐγένεν διότη ὁ Χρῆστος με λεγῆ ὅτι εἰς λοφτζια καὶ δύο νὰ ἔκαναν εὐς 50 οκ[αδες] πλὴν λέγῃ νὰ ποιγένη ἀπο ἑμᾶς ἕνας δια νὰ τὴν περηλαβομε καὶ νὰ τοὺς Δοσομε τὰ ἐγγραφᾶ”)³⁹, а във второто (от 5 март): „В момента обработваме свинската четина. Досега са Ви изработени 600 оки. [Това е], което е готово сега и до 20 март се надявам да стане 1 000 оки изработени. Нашият Петрос дойде от Заара⁴⁰ и стана от днес почти 2 500 оки и в петък възнамерявам да го изпратя пак в Заара, понеже ни пише Йованис Зиаусис, че до 200 оки може пак да извади в Заара, понеже дойде отвън [от чужбина]. От Лофчуа⁴¹ само 45 оки взе нашият Петрос.” („Τὴν χηρότρηχα Δουλέβομαι εὐς τόρα εδουλευθη σὰς 600 οκάδες ἢ ὅποια εἶναι ἐτημὴ τόρα καὶ εὐς τας 20 μαρτίου ἐλπιῶ νὰ γὴν 1 000 οκάδες. Δουλευμενῆ. ὁ Πέτρος μας ἦλθεν ἀπο Ζαάρα καὶ Σχέδον ἐγένεν ἀπο τὴν Σύμερον Σχεδον 2 500 οκάδες καὶ τὴν παρασκεβῆ Σκοπέβου νὰ τὸν στήλω πάλιν δια Ζαара ἐποιδῆ μας γράφῃ ὁ Γιοβάνος Ζιαουσης ὅτι εὐς 200 οκάδες. ἤμπορη πάλιν νὰ ἐβγῃ μέσα εἰς Ζαара ἐποιδῆ ἦλθεν ἀπο ἐξὸ ἀπο λόφτζια μόνον 45 οκάδες ἐποιρεν ὁ Πέτρος μας.”)⁴²

В последния документ се споменава, че Атанас Русович е ангажиран с обработката на свинска четина. Част от писмата на Константин Русович до Кирил Русович хвърлят допълнителна светлина върху тази стопанска операция. Найранното от тях е от 07 февруари. В него откриваме следната информация: „за свинска[та] четина пиша в приложеното [писмо] да я купувате по двадесет пари по-скъпо от другите и пак според стоката дайте и цената, както пиша и относно работниците евреи. Две хиляди оки сме длъжни да им дадем да ни обработят, затова се организирайте.” („δια Χοιρότρηχα γράφω εἰς τὴν πέρικλειστῖν νὰ τὴν ἠγωράζεται με Εἴκοσι παράδες ἀκριβοτέραν ἀπὸ τοὺς ἄλλους, καὶ πάλιν κατὰ τό πρᾶγμα δώσετε καὶ τὴν τιμὴν. καθὼς καὶ διὰ τοὺς ἐργᾶτας Ἑβραίουσ

³⁸ Ловеч.

³⁹ ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 17, л. 3, 3 гръб.

⁴⁰ Стара Загора.

⁴¹ Ловеч.

⁴² ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 17, л. 1 гръб, 2.

γράφω πλὴν δυνά Χιλ. ок. θ' ἐξίμεθα ὑπόχρεος να τοὺς δώσωμαι νά μᾶς Δουλεύουσιν διό τακτοποιεῖθεῖτε.”)⁴³. В писмото от 12 февруари откриваме по-детайлна информация, която дава основание да допуснем, че идеята за тази семейна стопанска операция е на Константин Русович: „С това мое [писмо] Ви информирам, че договорих четирима евреи за чистене на свинската четина, като днес ще сключо контракт с тях и на 14 този месец, в другиден, в сряда е уговорката да тръгнат през Русчук за Арбанаси. Затова считам за уместно да изпратите човека ни Петрос в Русчук за да ги поеме (ще ги препоръчам чрез споменатия Димитракис Симеонов) и договаряйки кола [каруца] директно за Арбанаси да ги закара... Транспортът е за наша сметка, както за идването им, така и за връщането им.” („διά ταύτης μοῦ σαῖς εἰδοποιῶ ὅτι ἐσυμφώνισα θεσσάρους Ἑβραίους διὰ Καθάρισμα τῆς Χοιρτρίχας, καθὼς Σήμερον θα Κλείσω Κοντράκτον μαζί τους καί τῇ 14 τούτου μεθαῦριον τήν Τετάρτην εἶναι λόγος ν' αναχορίσουν μέσον Ρουχτζιουκίου διὰ τό ἀλβανιτοχωρι διό κρίνω Εὐλογον νά στείλετε τόν ἄνθρωπόν μας Πέτρον εἰς Ρουχτζιουκίη διὰ νά τοὺς περιλάβῃ (θά τοὺς ρεκομαντάρω τῷ ῥηθέντι Δημητράκη Συμεώνοβ) καί Σύμφωνῶντας Καρότζη κατευθεῖαν διὰ ἀλβανιτοχώρι νά τοὺς φέρῃ... τ' ἀγῶγια εἶναι διὰ Λ/σμόν μας, ὅσον διὰ τῶν ἐρχομῶν τους τόσον καί Επιστροφῆν τους”)⁴⁴.

От писмото на Константин Русович от 20 февруари разбираме, че идеята е била реализирана⁴⁵. Информацията за това се потвърждава и от писмото на Атанас Русович до Кирил Русович с дата 22 февруари⁴⁶.

Кореспонденцията между представителите на рода Русович от този период предоставя информация за още една тяхна стопанска инициатива, която е свързана с покупката на мед (метал) от Манчестър. Посредници в това начинание са Стефан Камбуров и Тодор Лефтеров. Съдружниците са търновци и имат офис в Цариград (Atanasova, 2014, p. 175). В писмото на Константин Русович от 7 февруари откриваме следната информация: „...понеже ще приготвя и пари за медта [и] дадох нареждане на господата Камбуров и Елефтеров да ни предвидят [поръчат] в Манчестър” („δι' ὅτι θ' ἐτοιμάσω καί Χρήματα διὰ τὸν Χαλκὸν ἔδωσα διαταγήν τοῖς κυρ. Καμπούροβ καί Ελευθέροβ νά μᾶς προβλέψουν εἰς Μαντζέστραν”)⁴⁷. Писмото от 21 февруари допълва тази информация: „Завчера приведох 400 английски лири на господата Камбуров и Левтеров в Манчестър

⁴³ ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 3.

⁴⁴ ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 4.

⁴⁵ ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 7.

⁴⁶ ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 17, л. 3.

⁴⁷ ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 3.

за поръчката на мед за наша сметка” („προχθές έμβασα 400: Λίρας άγ[γ]λίας τοῖς κυρ. Καμπόροβ και Λευθέροβ εις Μανζέστραν διά τήν παραγγελειάν Χαλκοῦ δια Λογαριασμόν μας.”)⁴⁸ Информацията се потвърждава и в писмото от 7 март: „Ето, прилагам Ви отворено писмо до [намиращите се] в Манчестър⁴⁹ господа Камбуров и Елефтеров, което след като прочетете запечатайте и веднага предайте на господата Стеф[ан] Камбуров и Елефтеров, за да е сигурно получаването [му] от споменатите, защото на 19 февр[уари] / 2 март отново му изпратих първата полица за четиристотин лири стерлинги, а отговор още нямам.” („Ίδου σᾶς περικλείω γραφήν πρός τοῦς Έν Manchester κυρ. Καμπόρουβ και Έλευθέροβ άνοικτὴν γραφήν, τήν ὁποῖαν άναγνωτες βουλώσιτε και άμέσως έχειρίσετε τοῖς κυρ. Στεφ. Καμπόροβ και Έλευθέροβ, ἵνα άσφαλως πέμψωσι προς τοῦς ρηθέντες, καθ’ ὅτι τῇ 19/φевр. 2 Μαρτίου νέου τόν έστειλον τήν πρώτην πόλιτζαν τετρακοσίων λιρῶν Στερλίγγ και άπάντησιν εις έτι δέν έχω”)⁵⁰.

В своите стопански дела представителите на фамилията използват финансови инструменти. В писмото на Константин Русович от 16 януари четем следното: „Двете Ви честни [писма от] 15 и 31 декември получих заедно с [адресираната] до мен Ваша менителница [полица] от 150 турски лири... Освен това и господин Йоанис Димитриу може да ми изтегли полица за свинска четина.” („τάς δύο έντιμόν σας 15 και 31 Δεκεμβρίου έλαβон ὁμοῦ μέ τήν πρός Έμέ τραβηκτικὴν σας Από 150 τουρκολίρας... πρός τοῦτοις και ὁ κυρ. Ίωάννης Δημητρίου δύναται πόλιτζαν νά μοῦ Σύρη διά Χοιρότριχα”)⁵¹. В писмото на Константин Русович от 7 февруари откриваме следната информация: „Полицата Ви за двеста турски лири веднага щом получа ще осребря, затова бъдете спокоен.” („τήν πόλιτζαν σας διακοσίων τουρκολίρων ἄμα λάβω και θ’ έξαργυρώσω διό ἡσυχεῖτε.”)⁵², а в това от 12 февруари: „ако предвиждате, че ще имате нужда от пари [тогава] ми вземете [изтеглетe] и друга полица дори и [за] още двеста турски лири.” („άν προβλέπεται ὅτι θα σᾶς χρειασθοῦν χρήματα μοῦ ζαναπέρνετε και ἄλλην πόλιτζан έστω και έτι διά διακοσίεs τουρκολίρας.”)⁵³, а в писмото от 29 февруари: „Писмото Ви [от] 28 януар[и] получих с полицата [за] 200 турски лири, която осребрявайки ще Ви задължа с 20 800 [гроша]” („Тήν γραφήν σας 28 Ιανουαρ. έλαβон μέ τήν πόλιτζан 200 τουρκολίρων τήν ὁποῖαν Έξαγυρώνωντας θέλω σᾶς χρέωση μέ 20 800.”)⁵⁴.

⁴⁸ ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 5.

⁴⁹ В оригинала на документа думата е написана на латиница.

⁵⁰ ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 10.

⁵¹ ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 1.

⁵² ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 3.

⁵³ ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 4.

⁵⁴ ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 8.

Най-убедителната информация за това, че братя Русович работят съвместно откриваме в писмото на Константин Русович до Кирил Русович от 20 февруари: „Прочее, казвам Ви накратко тогава, когато дойдете около десети март, за да направим общата между нас сметка ще обсъдим останалото” („λοιπόν σᾶς λέγω εἰς Κοντολογεῖαν τότε ὅποταν ἔλθεῖται κατὰ τὰς Δέκα Μαρτίου διὰ νά κάμωμαι τόν ἀναμεταξύ μας Γεννικὸν Λογαριασμόν θέλωμαι Συσκεφθοῦμαι τὰ παρετέρω”)⁵⁵

Стоките, с които представителите на рода Русович търгуват през разглеждания период са: кожени палта⁵⁶, кожи за яки⁵⁷, агнешки кожи⁵⁸, кози кожи⁵⁹, заешки кожи⁶⁰, сахтиани⁶¹, басма⁶², мед (метал)⁶³, бамя⁶⁴, анасон⁶⁵, свинска четина⁶⁶, мешини⁶⁷, орехи⁶⁸, коприна⁶⁹, червиш⁷⁰, халва⁷¹, къна⁷², тзеам сакази (вероятно борова смола)⁷³, памук⁷⁴, свещи⁷⁵, ориз⁷⁶, захар⁷⁷, конци⁷⁸.

Цитираните документи представят информация и за други стопански партньори на представителите на рода Русович през разглеждания период, освен споменатите Стефан Камбуров и Тодор Лефтеров. Сред тях са (така както са изписани имената им): Димитракис Симеонов⁷⁹, Йоанис Димитриу⁸⁰, Петракис

⁵⁵ ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 7.

⁵⁶ ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 1, 3, 8, 8 гръб, 10

⁵⁷ ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 5 гръб, 7

⁵⁸ ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 1, 3, 10 гръб

⁵⁹ ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 5, 5 гръб, 7, 8, 8 гръб, 10, 10 гръб, 11 гръб

⁶⁰ ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 1, 5 гръб, 7, а.е. 17, л. 2

⁶¹ ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 8 гръб

⁶² ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 1, 5 гръб, 8, 8 гръб, 10 гръб

⁶³ ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 1, 3, 5.

⁶⁴ ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 1

⁶⁵ ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 1, 8 гръб, 10 гръб.

⁶⁶ ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 1, 3, 4, а.е. 17, л. 1 гръб

⁶⁷ ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 5, 5 гръб, 7, 8 гръб, а.е. 17, л. 1 гръб

⁶⁸ ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 5, 7

⁶⁹ ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 3, 4, 5 гръб

⁷⁰ ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 5 гръб, 7, 8, 8 гръб, 10, 10 гръб

⁷¹ ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 5

⁷² ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 8, 10, 10 гръб

⁷³ ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 8, 8 гръб

⁷⁴ ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 8 гръб, 10 гръб

⁷⁵ ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 8 гръб, 10 гръб

⁷⁶ ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 8 гръб

⁷⁷ ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 8 гръб

⁷⁸ ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 8 гръб

⁷⁹ ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 1, 3, 4, 5, 7.

⁸⁰ ДА - В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 1, 3, 7.

Златов (Петраки Спиридонов Златов)⁸¹, Х. Мойсей⁸², Атанасис Станов (Гюргово)⁸³, Попов (Киро Попов)⁸⁴, Константин Радович⁸⁵, Атанасис Авраамов (Олтевица)⁸⁶, Александрос Цеалики (Александрос Цалики)⁸⁷ и др. Вероятно е последният от този списък да е Александър Вълкович (Чалики, Чалин), който е син на Вълко Куртович Чалъков. През 1854–1855 г. е учител по френски език в Пловдивското епархиално училище „Св. св. Кирил и Методий“. През 1857–1858 г. е служител в кантората на търг. фирма „Братя Русевич“ в Букурещ (Todev, 2000, p. 295).

Изложената информация свидетелства, че представителите на рода Русович, следвайки стопанския модел на епохата, познат и от дейността на редица стопански дейци от Възраждането (х. Христо Рачков, Хаджитошеви, Къню и Геню Сахатчийски, братя Мустакови, братя Тъпчилещови и др.), съчетават позатворените „роднински“ с откритите „външни“ съдружески взаимоотношения. По-голяма тежест се придава на сдружаването между представителите на фамилията, което се приема като гаранция за коректност и лоялност (Rusev, 2015, pp. 309-355).

⁸¹ ДА – В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а. е. 15, л. 5.

⁸² ДА – В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а. е. 15, л. 5 гръб.

⁸³ ДА – В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а. е. 15, л. 5 гръб, 10 гръб.

⁸⁴ ДА – В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а. е. 15, л. 5 гръб, 7, 8, 8 гръб, 10. Други писма от фонд 963 К дават основания да приемем, че става дума за търговеца Киро Попов.

⁸⁵ ДА – В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а. е. 15, л. 7.

⁸⁶ ДА – В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а. е. 15, л. 8 гръб, 10 гръб.

⁸⁷ ДА – В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а. е. 15, л. 8 гръб, 9 гръб, 10 гръб.

ПРИЛОЖЕНИЯ

Писмата от Константин Русович и Атанас Русович до Кирил Русович. Гръцки оригинал в превод на български език

Приложение 1

Писмо от Константин Димитров Русович до Кирил Димитров Русович, Букурещ, 16 януари 1868 г.

Почитаеми господине Кириле Д. Русович в Арбанаси

Букур[ещ] 16 януа[ри] 1868

Потвърждавам предишното си [писмо от] 28 декември на изминалите месеци и година, [изпратено Ви] чрез Бояджиев, както и настоящето ми [писмо] Ви носи самият Димитракис Симеонов, който беше тук пет дни по някакви негови дела и днес връщайки се му връчих това мое [писмо], за да [Ви го] изпрати от Русчук. Петте чувала със свинска четина на сметката ни ми каза, че веднага щом пристигне в Русчук ще ги изпрати. И [това] за Ваша информация.

Двете Ви честни [писма от] 15 и 31 декември получих заедно с [адресираната] до мен Ваша менителница [полица] от 150 турски лири, която веднага осребрих, задължавайки [кредитирайки] Ви при стойност на лирата гр. 104, [общо] гр. 15 600, затова и Вие ме кредитирайте както и откривайки и друга полица можете да ми изтеглите и за двеста турски лири за да имате улеснения при предвиждането [поръчването] на стоки според намерението ни относно което отказвате [да] се споразумеем. Очаквам да науча [вашето решение].

Освен това и господин Йоанис Димитриу може да ми изтегли полица за свинска четина. Щеше да [го] направи за обща сметка както му бях писал относно това.

Относно кожените палта [шубите] продажбите спряха, но вчера продадох един колет [вързоп, денк] с агнешки кожи от За[а]ра⁸⁸, хубави по 20½ гр. в брой и имаме още 450 агнешки кожи от Узунджово и 99 от Лофча⁸⁹ неограничени [цели]. Зайците⁹⁰ от Лайпциг още не са ни пристигнали. Но и Вие не ми изпратихте толкова, колкото имате от малките зайци⁹¹, понеже през тези дни имаше липса на пазара ни от този вид [стока]. Имаше надежда да се продадат беззаплетно и така да е. От басмата на големите цветя още нищо не съм продал. От

⁸⁸ Днес град Стара Загора.

⁸⁹ Ловеч.

⁹⁰ Вероятно става дума за заешки кожи.

⁹¹ Вероятно се имат предвид малки заешки кожи.

медта имаме неограничено [количество] 16 тамала⁹² и до [около] триста оки на топове, продаваме оката за около 12 гр. Бамята не се харчи, както и анасонът. И така оставам еднородният Ви брат К. Д. Русович.

[л. 2 гръб] За господин Кирилос Д. Русович в Арбана[си]

[С почерка на Кирил Русович] Букурещ Констант. Д. Рус[о]вич

Написано на 16 януар[и] 1868

Получих на 25 януар[и] приложено от Бояджиев и Д. Симеонов без да пише

Отговор на 28 януар[и] чрез Боядж[иев] и Симеонов. Полицата от 200 л[ири] от Николи Х. Щърбаку се появява след 5 дни.

Минавам [пренасям] полицата от 150 л[ири] на страница 125.

ДА – В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а. е. 15, л. 1, 2 гръб, хартия бледосиня, фабрична. В края на листа има следи от пет отделни водни знака, последният от които е с петно. Запечатано със зелен восък с печат с инициали „КДР“.

Приложение 2

Писмо от Константин Димитров Русович до Кирил Димитров Русович, Букурещ, 7 февруари 1868 г.

Почитаеми господине Кириле Д. Русович в Арбанаси

Букур[ещ] 7 февруа[ри] 1868

На 1-ви от започналия месец февруа[ри], Ви писах по Австрийската поща, затова ако Ви се стори по-редовна след получаването му [на писмото], нека продължим чрез нея [да изпращаме] писмата си.

В този момент получих честното Ви [писмо от] 28 януар[и]. Полицата Ви за двеста турски лири веднага щом получа ще осребря, затова бъдете спокоен. И ако предвиждате, че ще имате отново нужда от пари изтеглете ми още за сто турски лири и тогава спрете, понеже ще приготвя и пари за медта [и] дадох нареждане на господата Камбуров и Елефтеров⁹³ да ни предвидят [поръчат] в

⁹² Вероятно от турската дума *damal*□, със значение на нещо с правоъгълна форма. Вероятно в случая със значение на лист.

⁹³ Стефан Камбуров и Годор Лефтеров. През 40-те години на XIX в. братята Стефан (1815–1879), Ангел (1810–1873) и Кирил (1818–1893) Камбурови създават търговската къща „Братя Камбурови“ в Търново с предмет на дейност внос на манифактурни и колониални стоки от Цариград и Европа и износ на сурови кожи, добитък и земеделски произведения от Търновския регион. През 50-те години се разделят и Стефан Камбуров се установява в Цариград, където открива офис, магазин и складови помещения. Работи в съдружие с друг търновец Годор Лефтеров (Atanasova, 2014, p. 175).

Манчестър, като се надявам да пишете до къщата в Цариград относно това. От медта ми останаха само до [около] 300 оки [на] топове. От агнешките кожи, стана месец откакто не съм продал, както и от другите кожени палта [шуби], затова нито една агнешка кожа не е искана от Вас. Петте чувала със свинска четина продадох в брой [по] 22 ½ гр. Дадох и коприната всичката за гр. 170 на разсрочено плащане 2/3. Получих и 30-те агнешки кожи, хубава стока, но купувачи никак не се появяват, затова от нито една нямам нужда и [това казвам] за добра Ваша организация. Писах днес на господин Димит[ракис] Симеонов да задейства веднага делата, във връзка с писмото Ви до него [от] 28 януар[и] без закъснение да Ви информира. Но Ви съветвах, поради вкарване в съдебна процедура, отнесете се (никой не е преуспял) за свинска[та] четина пиша в приложеното [писмо] да я купувате по двадесет пари по-скъпо от другите и пак според стоката дайте и цената, както пиша и относно работниците евреи. Две хиляди оки сме длъжни да им дадем да ни обработят, затова се организирайте. На господин Йоанис Димитриу кажете да ми пише какво е направил. И така оставам еднородният Ви брат К. Д. Русович.

[л. 3 гръб] За господин Кирилос Д. Русович в Арбанаси
[С почерка на Кирил Русович] Букурещ Ко[н]ст. Д. Русович
Написано на 7 февруар[и] 1868
Получих на 15 февруар[и] в Русчук
Отговор на 17 февруар[и]

ДА – В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 3, 3 гръб, хартия бледожълта, фабрична, наличие на остатъци от восъчен печат.

Приложение 3

Писмо от Константин Димитров Русович до Кирил Димитров Русович, Букурещ, 12 февруари 1868 г.

Почитаеми господине Кириле Д. Русович в Арбанаси
Букур[ещ] 12 февруар[и] 1868

Потвърждавам предишното си [писмо от] 7 на горния месец, [изпратено] чрез господин Димитр[акис] Симеонов и за получаването му се погрижете. Казах Ви за продажбата на свинската четина по десет цванца⁹⁴ оката в брой, а пък

⁹⁴ Австрийска монета.

коприната по гр. 170, но на разсрочено плащане. Казвах Ви и за получаването на честното Ви [пismo от] 28 януар[и] и веднага щом се появи полицата Ви за двеста турски лири ще я осребря, както и ако предвиждате, че ще имате нужда от пари [тогава] ми вземете [изтеглете] и друга полица дори и [за] още двеста турски лири.

С това мое [пismo] Ви информирам, че договорих четирима евреи за чистене на свинската четина, като днес ще сключат контракт с тях и на 14 този месец, вдругиден, в сряда е уговорката да тръгнат през Русчук за Арбанаси. Затова считам за уместно да изпратите човека ни Петрос в Русчук за да ги поеме (ще ги препоръчам чрез споменатия Димитракис Симеонов) и договаряйки кола [каруца] директно за Арбанаси да ги закара. Но да договори ясно [коректно] колата директно да ги откара за Арбанаси. Транспортът е за наша сметка, както за идването им, така и за връщането им. Те ще се хранят за тяхна [собствена] сметка [и ще ядат] каквото искат (яйца, сирене и хляб). Самите те ще я плащат [храната], само една стая ще им дадете за спане. Накрая еднородният [ни] брат Атанасиос да им прави доставките. Дори и в дома му може да се обработва и свинска[та] четина, стига само да не се научат да обикалят сами, така че някой наш приятел да не предизвика обратното [да не възпрепятства работата им]. Затова винаги изпращайте момчето да им купува необходимите неща, държейки сметка и всеки 15 дни вземайте подпис от първия и накрая ще ми ги изпратите, както пиша в приложено писмо. Това е и оставам еднородният Ви брат К. Д. Русович.

[л. 4 гръб] За господин Кирилос Д. Русович в Арбанаси
[С почерка на Кирил Русович] Букурещ Констант[ин] Д. Русович
Написано на 12 февруар[и] 1868
Получих на 15 февруар[и] в Русчук
Отговор на 17 февруар[и]

ДА – В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 4, 4 гръб, хартия бледожълта, фабрична, запечатано със зелен восък с печат с инициали „КДР“.

**Писмо от Константин Димитров Русович до Кирил Димитров Русович,
Букурещ, 20 февруари 1868 г.**

Почитаеми господине Кириле Д. Русович в Русчук

Букур[ещ] 20 февру[ари] 1868

Двете Ви честни писма [от] 8 и 17 февруар[и] получих вчера наведнъж и разбрах ясно изложеното от Вас в тях. Прочее, казвам Ви накратко тогава, когато дойдете около десети март, за да направим общата между нас сметка ще обсъдим останалото заедно с еднокръвния [ни] брат доктор Русо, затова бъдете спокоен.

Мешините още не съм получил, както и зайците⁹⁵ и орехите. Конст. Радович винаги ни бави стоката. Затова му пишете да не я бави.

В същия [него] имам един пакет кожи за яки, за които преди време Ви писах. Прочее, ако благоволите да ги продадете там, в Русчук му пишете да Ви ги изпрати. Ако ли не тогава му кажете веднага да ми ги върне и така да бъде.

Зарадвах се, че намерихте и изпратихте евреите. Прочее, очаквам сега отговор оттам, както прилагам и писмо до Атанасис⁹⁶ [и] ако разполагам с време ще пиша и на господин Йоан[ис] Димитриу.

Димитр[акис] Симеон[ов] ми изпрати 142 кози кожи, хубави, големи, изсушени. Едната идва [тежи] 1: 350/400 оки, прочее продадох ги [на цена] 9 ½ цванца чифта и изпратих човек, който Ви носи настоящото ми [писмо] и ми казва ако искам да извадим три хиляди парчета [бройки] от Цариград в съдружие, изпращайки същия негов човек там. Прочее, ако е изгодно пишете на Попов да продаде червиша ни и да му брои 150 или двеста турски лири, а останалите пари да даде Бояджиев. Оставам еднородният Ви брат К. Д. Русович.

[л. 7 гръб] За господин Кирилос Д. Русович в Русчук

[С почерка на Кирил Русович]

Написано на 20 февр[уари] 1868

Получих на 21 февру[ари] отгов[ор]⁹⁷

Отговор на 21 февру[ари], чрез Симеонов

ДА – В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 7, 7 гръб, хартия бледожълта, фабрична, запечатано с червен восък.

⁹⁵ Вероятно става дума за заешки кожи.

⁹⁶ Вероятно се има предвид Атанас Русович, който е брат на Константин Русович и Кирил Русович.

⁹⁷ Думата е задраскана.

**Писмо от Константин Димитров Русович до Кирил Димитров Русович,
Букурещ, 21 февруари 1868 г.**

Почитаеми господине Кириле Д. Русович в Русчук

Букур[ещ] 21 февруа[р]и 1868

Вчера по човека на господин Димит[ракис] Симеон[ов] Бояджиев Ви писах и отговорих на честното Ви [писмо от] 17 този месец, но понеже тръгна бързо нямах време [нямах възможност] да пиша в детайли. Затова сега Ви казвам, че е добре да обявите чрез местния Ви вестник мнението си. Тоест не е необходимо да използвате много думи, освен тези: От няколко враждебни думи срещу мен, съм принуден да известя на обществото, че в срок от 21 дни, (който има да получи да се яви и да получи полагащото му се от подписания и отново Вие, както и господин Михалакис), като изложите това според мисълта [идеята] си най-добре. Обаче без многословие.

Господин Петракис Златов ми изпрати сметката за 4 кол[ета] мешини, които още не съм получил, нито пък зайците⁹⁸ и орехите – за гр. 347, заедно с транспорта им гр. 80. Прочее, понеже имате помежду си сметка може да ги задържи, но само тези и ми пишете да Ви ги приведа, понеже споменатият за халвата ми направи [откри] една сметка, първо където не изваждаше гр[ошовете] 250 за сметка на транспорта, които беше броил Константинос, второ вадя гр. 167 от комисионната му, гр. 3 за всеки един сандък, понеже един сандък с халва и тахан имаше тегло само 50 оки пълни. Значи 6 гр. комисионна в никакъв случай не мога да платя, за които преди време му писах, както и в приложено писмо му пиша. Затова ако Ви спомене, тогава и Вие ще му дадете горния отговор. За козите кожи⁹⁹ (кози кожи, големи, мъжки [от козли]) вижте, ако Ви се стори уместно направете [го] с Димитрак[и] Симеонов, чрез когото идва при Вас настоящото ми [писмо]. И поискайте да Ви прочете писмото ми до него. Там излагам по-добре [въпроса] за козите кожи. Завчера приведох 400 английски лири на господата Камбуров и Левтеров в Манчестър за поръчката на мед за наша сметка.

К. Д. Русович

[В полето на л. 5 гръб с почерка на Константин Русович] Прочетете и отзад [следващата страница]

[л. 5 гръб] Писмата ги оставям отворени и след като ги прочетете, тогава ги връчвайте всички отворени като кажете Ваша чест на Златов за останалата за

⁹⁸ Вероятно става дума за заешки кожи.

⁹⁹ Вероятно се имат предвид кожи от козли.

получаване стока за сметката ни чрез господин Атан[асис] Станов да ми я изпрати, понеже много започна Радович да я бави. Като имате възможност питайте споменатия Златов. Тази година изпрати пакета със зайците и още го държи в Гюргево, където всеки ден се намират коли. Затова Ви казвам ако няма надежда да се похарчат [продадат] четирите кожи за яки¹⁰⁰, тогава пишете на Радович да ми ги изпрати обратно. Както днес му пиша в Гюргево да ми изпрати възможно най-бързо мешините, зайците¹⁰¹ и орехите, както ако е получил отговора Ви, че няма да бъдете така любезен да похарчите [продадете] четирите кожи за яки и той да ми ги изпрати, но не се бавете да му пишете едното или другото.

За басмата от Тока¹⁰² пишете на Х. Мойсей да ми изпрати колкото е възможно по-бързо чрез господин Станов [в] Гюргево два колета, понеже днес беше време да се продадат по пет турски лири. Топът [коприна] [е] хубава стока, затова на първо място да се погрижи да ми я изпрати.

Ако видите, че е добре за козите кожи, понеже тук могат да се продадат и по 10 цванца чифта, но подобни да са като тези 142-те големи, здрави (цели), [от които] тежеше едната 1, 350/400, [а пък] 48-те кожи бяха 92 оки. Прочее, ако представлява интерес, пишете на Попов да продаде червиша в брой по пазарната цена и всички пари да ги вкарате в кози кожи и така да е.

Същият Русович

[л. 6 гръб] За господин Кирилос Д. Русович в Арбанаси
[С почерка на Кирил Русович] Букурещ Ко[н]ст. Д. Русович
Написано на 21 февруар[и] 1868
Получих на 10 март през Русч[ук]
Отговор на 11 март

ДА – В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 5, 5 гръб и 6 гръб, хартия бледожълта, фабрична, запечатано с червен восък с печат с инициали „КДР“.

¹⁰⁰ Вероятно се имат предвид четири торби или други средства за поместване и транспортване на посочената стока.

¹⁰¹ Вероятно става дума за заешки кожи.

¹⁰² Град в северна Турция.

**Писмо от Константин Димитров Русович до Кирил Димитров Русович,
Букурещ, 29 февруари 1868 г.**

Почитаеми господине Кириле Д. Русович в Цариград

Букур[ещ] 29 февруа[ри] 1868

На 21 този [месец] Ви писах за Русчук и Ви казах да известите чрез тамошния вестник идеите си за изискване [претендиране] по този [следния] начин: Поради големите и враждебни обвинения срещу мен от съотечествениците ми търновци, бързам да съобщя на обществото, че който има да получава да се яви в рамките на 21 дни и да получи полагащото му се от подписалия [настоящото]. Същото можете да поместите [и] във вестниците в Цариград и така да бъде.

Писмото Ви [от] 28 януар[и] получих с полицата [за] 200 турски лири, която осребрявайки ще Ви задължа с 20 800 [гроша]¹⁰³. Получих и другите две [писма от] 20 [и] 21 февр[уари] [от] Русчук, както и от Хърсово¹⁰⁴ [от] 24 февр[уари]. Видях целта [намерението] Ви за [относно] козите кожи и [че на] добре върви. Затова Ви казвам ако намерите стока хубава, голяма, чиста (без фира), да тежат 50 парчета [между] 92 ½ и 94 оки, тоест едното парче 1: 350/400 и 9 парчета за 1 турска лира, можете да предвидите и три хиляди парчета. Прочее, ако успеете да намерите козите кожи, тогава продайте червиша на каквато цена обичате и след това ми пишете да Ви приведа количеството пари, от които имате нужда, само да успеете да купите кози кожи (хубави, големи, чисти)¹⁰⁵, както и шубите [палтата от кожа]¹⁰⁶ се постарайте да го довършите, като направите замяна с къна и прочее както писах на Попов на 22 този [месец]. Значи от това мое писмо до него се напътствайте, като го четете. Можете да направите замяна [на] шубите [кожените палта] с тзеам сакази¹⁰⁷, който тук се харчи много за сапунджиите по 70 пар[и] оката. Басма от Токат тук няма през тези дни. Затова се погрижете да ни бъдат изпратени 3 или 4 кол[ета] директно, но и там ако намерите един колет изпратете ми, като направите замяна с шубите¹⁰⁸, ако е възможно.

¹⁰³ 200 турски лири, трансформирани в грошове при стойност на лирата от 104 гр. са 20800 гр.

¹⁰⁴ Днешният град Хършова в Румуния.

¹⁰⁵ В оригинала на документа скобата е пропусната.

¹⁰⁶ В писмото е използвана е формата за ед. число, но вероятно се има предвид множествено число.

¹⁰⁷ Вероятно от турски – şam sakızı със значение борова смола.

¹⁰⁸ В писмото е използвана формата за единствено число.

Тук червишът има цена от 4 до 4 5/40 гр. оката, но Вие сторете както Ви дойде на сгода. Еднородният Ви брат К. Д. Русович

Следва

[л. 8 гръб] Прилагам Ви и писмо до господин Александ[рос] Цеалики¹⁰⁹, както и друг път съм писал на Попов за това, но виждам, че нищо не ми е отговорил. За шубите [кожените палта] с молба Ви казвам отново погрижете се да ги замените както намерите за по-добре за анасон, басма от Токат, памук пуфин¹¹⁰, тзеам сакази и с друго, каквото Ви се стори уместно. Както и червиша ликвидирайте докато сте там. Не го оставяйте за по-нататък, продайте го самият Вие както обичате. И както Ви казах козите кожи (козите кожи)¹¹¹, които тежат 1: 350/400 оки едната, изсушени, хубави, големи (да не са рязани). Тук могат да се продадат [по] десет цванца чифта, затова внимателно следете пазара и ако се случи да купите колкото е възможно по-изгодно ги изпратете за Олтеница¹¹² до Атанасис Авраамов или за Гюргево[о] [до] Атан[асис] Станов. Изпращайте ги до там, докъдето е по-изгодно от гледна точка на разходите и така да бъде.

Ето, отбелязвам Ви цените на следн[ите] стоки тук:

Памук пуфин¹¹³ с намалена стойност от Серес, чист гр. 5 30/40
оката

Вошеници [свещи] с 3 месеца срок [разсрочено плащане] 18 ¼

Анасон в брой 2 ¼

Тзеам сакази 1 ¾

Ориз генуезки, хубав 18 ½

Захар френска, едра 3 15/40

Конци английски № 8/16/8/24 по гр. 48 до 54 пакетът

басма от Токат [на] малки цветя, хубава стока гр. 28 ...¹¹⁴ топа

мешини 60 торби взех и продавам по гр. 46 торб[ата], 3-те торби сахтиани по 120 гр. в брой, като писах на Атанасис ако намери отново пак да ми изпрати още толкова Russovic

¹⁰⁹ Вероятно става дума за Александър Вълкович (Чалики, Чалин). Син е на Вълко Куртович Чалъков. Предпочита името Вълкович. През 1854–1855 г. е учител по френски език в Пловдивското епархиално училище „Св. св. Кирил и Методий“. През 1857–1858 г. е служител в кантората на търг. фирма „Братя Русевич“ в Букурещ (Todev, 2000, p. 295).

¹¹⁰ Дума с неустановен смисъл.

¹¹¹ Вероятно се имат предвид кожи от козли.

¹¹² Град в Румъния. Намира се на северния бряг на река Дунав, срещу българския град Тутракан.

¹¹³ Дума с неустановено значение.

¹¹⁴ Увреден текст.

[л. 9 грѣб] За господин Кирилос Д. Русович в Цариград
[С почерка на Кирил Русович] Букурещ К[он]ст[антин] Д. Русович
Написано на 29 февру[ари] 1868

Получих на 6 март, но беше дошло на 3 март. Аз пристигнах на 6-ти, поне-
же имахме бури.

Отговор на 7 март.

Има и за Александрос Цалики писмо.

*ДА – В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 8, 8 грѣб и 9 грѣб, хартия бле-
дожълта, фабрична, запечатано с червен восък с печат с инициали „КДР”.*

Приложение 7

Писмо от Константин Димитров Русович до Кирил Димитров Русович, Букурещ, 7 март 1868 г.

Почитаеми господине Кириле Д. Русович в Цариград

В Букур[ещ] 7 март 1868

На 29 миналия [месец] февруар[и] Ви писах и отговарях на честното Ви [писмо] от Хърсово¹¹⁵, за чието получаване се погрижихте [да се осъществи] чрез господин Попов, както и настоящото ми [писмо] чрез него идва при Вас. Ето, прилагам Ви отворено писмо до [намиращите се] в Манчестър¹¹⁶ господа Камбуров и Елефтеров, което след като прочетете запечатайте и веднага предайте на господата Стеф[ан] Камбуров и Елефтеров, за да е сигурно получава-нето [му] от споменатите, защото на 19 февр[уари]/2 март отново му изпратих първата полица за четиристотин лири стерлинги, а отговор още нямам. Затова помолете гореспоменатия господин Стефанос да пише да ускорят изпращането до мен на поръчките за наша сметка действително колкото е възможно по-изгодно и по-бързо. За козите кожи Ви казвам ако са хубави и да имат тегло едната 750 драм[а], тоест 1: 350/400 оки днес има купувачи [на цена] по десет цванца чифта, затова направете сметката и ако е изгодно предвидете и изпратете 2 – 3 хиляди парчета, но продайте червиша както обичайно и с тези пари купувайте кози кожи и до сто турски лири можете да ми изтеглите или ми пишете да Ви ги изпратя, повече обаче не, защото Атанасис¹¹⁷ ми изтегли отново и дру-

¹¹⁵ Днешният град Хършова в Румъния.

¹¹⁶ В оригинала на документа думата е написана на латиница.

¹¹⁷ Вероятно се има предвид Атанас Русович, който е брат на Кирил Русович и Константин Русович.

га полица и понеже днес продажбите на пазара ни много паднаха, така че на седмица един купувач не виждаме, а вересиите изобщо не се събират. Затова не се разпростирайте много [по отношение на] тегленията и това за добро Ваше наставление и ред. Вижете и шубите [кожените палта] да ги ликвидирате. Направете замяна, както и 200 оки къна разменете, но да е хубава, като относно това Попов знае.

Еднородният Ви брат К. Д. Русович

Следва

[л. 10 гръб] Кажете ми какво Ви отговори Алекс[андрос] Цеалики за басмата от Токат. Погрижете се да ни изпратят директно 3 или четири колета. Кози кожи ако купите ги изпращайте оттам както е най-изгодно, или чрез [намиращия се в] Олтеница господин Атан[асис] Г. Аврамов, или чрез [намиращия се в] Гюргево господин Атан[асис] Станов. Кажете им да ги изпращат направо за Австрия чрез мен. Следвайте това за добра организация. Къна ако намерите замяна да направите с шубите, гледайте стоката да е хубава, защото ако къната не е хубава не струва и лепта¹¹⁸ и така да бъде. Ето цените днес на пазара ни:

Восък (свещ) с 3 месеца [разсрочено плащане]	18 ¼ оката
Памук пуфа ¹¹⁹ от Серес с 3 месеца [разсрочено плащане]	6
Памук от града ¹²⁰	5
Анасон от Узунджово	2: 25/40
Анасон от Цариград	2: 10
Басма от Токат хубава [1] топ	260

Като цяло шубите не се търсят, както и агнешките кожи. От първи март на настоящия месец [до днес], когато пиша настоящото си [писмо], тоест от седем дни целият ми оборот и продажби, които [направих] са за четиристотин гроша. Прочее, казвам Ви, за да знаете това и следователно го съблюдавате в действията си. На червиша му искат 4 гр. в брой, но купувачи не се появяват и така да е.

Същият

[л. 11 гръб] За господин Кирилос Д. Русович в Цариград
[С почерка на Кирил Русович] Букурещ К[о]нст[антин] Д. Русович
Написано на 7 март 1868
Получих на 10 март
Отговор на 11 март
Пиша [за] кози кожи 2 000 гр. договор и на 14 март за Букурещ директно Русч[ук] 14 март за Златов го прилагам и от Букурещ от 21 февр[уари]

ДА – В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 15, л. 10, 10 гръб и 11 гръб, хартия бледожълта, фабрична, запечатано с червен восък с печат с инициали „КДР”.

¹¹⁸ Дребна гръцка монета.

¹¹⁹ Дума с неустановен смисъл.

¹²⁰ Вероятно се има предвид Цариград.

**Писмо от Атанас Димитров Русович до Кирил Димитров Русович,
Арбанаси, 22 февруари 1868 г.**

Почитаеми господине Кириле Д. Русович в Русчук

От Арбан[аси] 22 февруари 1868

С удоволствие получих двете Ви честни писма от Бяла и това от Русчук, придружено и от четирима майстори евреи за да чистят свинската четина, която продължаваме да чистим и така да е за ваша информация.

От написаното от Вас се информирах добре. Писмото Ви от Бяла до Карагъзоглу не съм дал, понеже научих друго. Затова вижте да дадете пазара [стоката или дюкяна] си на [в] хана след [заедно с] Якос, понеже тук научавам друго. Когато обаче Ви казвах не чувате, но сега не остава друго, но сигурно давате каквото можете, понеже след това ще Ви боли главата, понеже научавам, че Якос има извадена тапия на двете си момичета. И затова ако той има и е върно тогава първото нещо е по-възможно от сегашната продажба, понеже след изтичането на времето когато се омъжат момичетата положението е спасено. Както и казват, че и жена му има и тя част от това, но коя част това не можах да разбера. Затова Ви казвам гледайте да подготвите работата си добре, защото след това парите отиват на вятъра след като вече сте ги дали. Макар и да не съм способен да Ви дам мнение Ви казвам да знаете, понеже виждате какво теглим днес. Защото от Якос след това няма какво да вземеш, понеже и за къщата, която купи в Търново и за нея тапия на свое име не е извадил.

Нашият Петрос дойде във вторник и ни изпрати още шест товара и предстои да ни изпрати още 1 ½ товар. Прочее правя сметката до 2350 оки, [които] сме купили. Прочее ще се погрижим и да Ви я направим 2500 оки и дано [успеем]. В понеделник възнамерявам да изпратя нашия Петрос в Севлиево и Лофча¹²¹ за да вземе онова, което е събрано, защото Христо ми казва, че в Лофча и двамата са направили до 50 оки, но казва да отиде един от нас за да я вземем и да им дадем документите. В Севлиево не направиха нищо за нас, но да отидем за да вземем парите си. Христо Попович, струва ми се, ще ни безпокои за някакви пари, защото само 2 ½ оки е направил и [така] обмисли добре прочее.

Прилагам Ви едно писмо за Букурещ, което след като прочетете го приложете и го изпратете според надписа.

Това е и оставам искреният Ваш роден брат

Атанасиос Д. Русович

¹²¹ Ловеч.

[л. 4 гръб] За почитаемия господин Кирил Д. Русович в Русчук.
[С почерка на Кирил Русович] Арбанаси, Ат[анас] Д. Русович. Написано на 22 февру[ари] 1868.

Получих на 6 март в К[о]нстант[инопол].

Отговор на 7 март чрез Латов.

И за лозето ми казва да [го] вържа добре.

*ДА – В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 17, л. 3, 3 гръб, 4 гръб, хартия бледоси-
ня, фабрична, запечатано с червен восък.*

Приложение 9

Писмо от Атанас Димитров Русович до Кирил Димитров Русович, Арбанаси, 5 март 1868 г.

Почитаеми господине Кириле Д. Русович в Цариград

От Арбанаси, 5 март 1868

Две писма Ви писах за Русчук на 22 и 26 февруари. Първото бях писал да го адресирам за Букурещ ако не Ви свари, понеже имаше и приложени [писма]. Другото написах да го задържат до завръщането Ви за [в] Русчук. В тях [в писмата] Ви писах [за] тази причина, както и в настоящето ми [писмо] изразявам пред Вас [че] научих, че Якос е извадил ходжет¹²² на двете си момичета, както и жена му има и тя дял от тези неща. Но не можах да науча подробно на какъв [дял]. Затова няма да преброим нито един обол¹²³. Да дойде и Карагъзозглу пак няма да оставя да му даде съпругата Ви писмото. Нека човекът даде предварително и такрира¹²⁴ докато не дойдете Ваша чест, понеже хората станаха лоши [и] повече на лошото са се отдали. Якос Белалис, който е в Русчук сега е причината, който [поради това, че] направи едно лъжесвидетелство и ми се струва, че [истината] излезе [наяве] в настоящия момент и да видим как ще се спаси. Прочее, видя с какъв човек имаме работа.

Светият старец¹²⁵ ми каза да Ви пиша да отидете в Сехиалам капусу¹²⁶ да разкажете подробно случая с лозето и да поискате и да вземете и фетва¹²⁷. Да

¹²² Ходжет – прошение, искане, иск.

¹²³ Най-малката по стойност древногръцка сребърна монета на стойност една шеста от драхмата. От старогръцки ὀβολός.

¹²⁴ Такрир – документ за прехвърляне на имот.

¹²⁵ Вероятно се има предвид Търновския митрополит.

¹²⁶ Сехималим капъс (sehimalim kapisi) – учреждение, в което се изкупуват дялове.

¹²⁷ Писмен отговор на мюфтия по правни въпроси.

поискате и да вземете и фетва да платите колкото е необходимо да вземете фетва и разбира се две фетви да поискате, една за Русчук и една за Търново, понеже се надява това да е добро и казва, че тогава ще имаме сила. Затова не се бавете да направите това.

Аз купих оня сив кон от Гунарудис още тогава след заминаването Ви, след три дни, за 832 гр[оша]. Прочее, получихме и другия, който Ваша чест купи и изпратихте и сега станаха три. Прочее дано ечемикът да стигне понеже е евтин и докато не дойдете няма да продадем нищо. А този ,който изпратихте е хубав, но спи по-неспокойно и не стои в ...¹²⁸ толкова. Но когато дойдете [ще] видите и ще решите какво да сторите.

Светият старец ми каза да Ви пиша и това, понеже точно когато се отдалечихте от тук е време и да отидете във Влашко и да отидете да намерите Гено и да вземете от ръката му едно писмо до жена му, заверено от местното управление за да има сила, както и имахме много пъти разговор за това, защото когато дойдете имат [за] цел да търсят, както се чува и [от] самия Вас за шест години 12 хиляди гроша. Затова да поискате и фетва от Сехалам капусу ако се случи да вземе от постигнатото. Прочее, погрижете се както добре знаете и дано Всеблагият Бог да помогне, амин!

Казвам Ви и това, че след заминаването Ви, тук във вторник дойде едно заптие и ни отведе и двамата заедно с нашия господин Йоанис [и поискаха] да Ви [пре]дадем [и] в настоящия момент за тях станахме гаранتي. Прочее, веднага след като се явихме пред хокука¹²⁹ пръв беше нашият Йоанис. Ставате ли гарант на Кирил? Той им отговори: „Ето, ако аз не гарантирам за него и той за мен кой друг ще гарантира за нас? Няма да ходим от друго село да търсим гарантти.“ Накрая Янкос Станоглу стана гарант и казва на детето [момчето]: „Я се махай от тук“ и той и ние се избавихме и така да е за добро Ваше информиране.

В момента обработваме свинската четина. Досега са Ви изработени 600 оки. [Това е], което е готово сега и до 20 март се надявам да стане 1000 оки изработени. Нашият Петрос дойде от Заара¹³⁰ и стана от днес почти 2 500 оки и в петък възнамерявам да го изпратя пак в Заара, понеже ни пише Йованис Зирусис, че до 200 оки може пак да извади в Заара, понеже дойде отвън [от чужбина]. От Лофчия¹³¹ само 45 оки взе нашият Петрос. Получих писмо от Букурещ и ни пише, че мешините ги е продал. Прочее, ми казва да взема пак и други, зато-

¹²⁸ Текстът е увреден.

¹²⁹ Означава право. Вероятно в случая се има предвид съд, но не шериятския.

¹³⁰ Стара Загора.

¹³¹ Ловеч.

ва вчера договорих някои, както и днес ще сляза¹³² да ги направя пак толкова торби. Договорих и 5 ½ торби сахтиани. Мешините [са] по-скъпи сега, [по] 17 ½ гр[оша] оката, сахтианите са по 27 ½ оката. И така да е. Аз бях изтеглил полица за 123 ½ турски лири, но почти ги изхарчих за това и тази седмица пак ще му изтегля полица за сто турски лири, понеже когато отива нашият Петрос за Заара ще са необходими пари. И така да е за добро Ваше информиране.

Това е и оставам искреният Ваш роден брат

Атанасиос Д. Русович

[2 грѣб] Господ[ин] х[аджи] Кирилъ Д. Русовичъ.¹³³ За господин х[аджи] Кирил Д. Русович в Балкапан, в Цариград¹³⁴.

[С почерка на Кирил Русович] Арба[наси] Ат[анас] Д. Русо[вич]. Написано на 5 март 1868.

Получих на 10 март

Отговор на 11 март.

А за къщата отговаряме на писмото му на 11 март.

На 14 март за Арб[анаси] Ат[анас] и за¹³⁵

Мордохай, Симеоглоу¹³⁶

За къщата прилагам на 14¹³⁷

ДА – В. Търново, Ф. 963К, оп. 1, а.е. 17, л. 1, 1 грѣб, 2, 2 грѣб, хартия бледосиня, фабрична, запечатано с червен восък.

REFERENCES:

- Atanasova, S 2014, *Turnovo trade companies during the Revival period. Models for economic development*. V. Turnovo. (in Bulgarian)
- Goranchev, V 2017, 'Roussi Nicolau – the originator of the Rusovich family from Arbanassi', *Godishnik na Regionalen istoricheski muzei Veliko Turnovo*, vol. XXXII, pp. 193-206. (in Bulgarian)
- Goranchev, V 2018, 'Family history and public activity of the National Revival family Rusovich from Arbanasi', *Epohi*, vol. XXVI, booklet. 1, pp. 11-50; (in Bulgarian)

¹³² Вероятно в Търново.

¹³³ Този текст е написан на кирилица.

¹³⁴ Текстът дублира предишния, но този е изписан на гръцки език.

¹³⁵ Текстът е нечетлив.

¹³⁶ Текстът е нечетлив.

¹³⁷ Текстът е нечетлив.

Goranchev, V 2017a, 'The Rusovich family from Arbanassi in XVIII-XIX century – family history, economic and social activity (in Greek-language sources)', PhD Thesis, University of Veliko Turnovo “St. St. Cyril and Methodius”, Veliko Turnovo. (in Bulgarian)

Kostov, D 1959, *Arbanasi*, Sofia. (in Bulgarian)

Rusev, I 2015, *The Commercial Modernity of the Bulgarian Revival as a Culture and Practice*, V. Turnovo. (in Bulgarian)

Todev, I 2000, *Who is who among the Bulgarians XV–XIX centuries*. Sofia. (in Bulgarian)

Correspondence address:

Veselin Goranchev – PhD

‘St Cyril and St Methodius’ University of Veliko Turnovo

2, Teodosi Turnovski Str. 5003 Veliko Turnovo

Tel.: (+ 359) 988 928 244

E-mail: gor_bg@abv.bg